

ILLVSTRISSIMI AC
POTENTISSIMI REGIS, SENAT-
tus, Populiq; Angliæ, sententia, &
de eo Concilio, quod Paulus episco-
pus Rom. Mantuæ futurum si-
mulauit: & de ea bulla, quæ
ad calendas Nouem-
bres id proro-
garit.

ILLVSTRISSIMI A.C.
POTENTISSIMI REGIS, SENAE
ILLVSTRIS AUSTRIAE, HUNGARIE, BOHEMIE
ET C. COUNCILORVM, QUOD PATRIBVS
ILLVSTRIS, MAGNVS FORTIS
ILLVSTRIS, DE CAVALERIA
ET COLONIAS HUNGARIE
PATERE DEORO.

1688

DE GENERALI CON.

QUONIAM ORBI PENE TESTATISSIMUM SIT, NOS IAM PRIDEM PRORSUS IN HAC UNAM REM INCUMBERE, UT & UERTUS HONOS, & PRISTINA DIGNITAS, SACRIS LITERIS RESTITUTA, TANDEM ALIQUANDO SIT, EXISTIMAMUS NOSTRAS PARTES ESSE, NON TAM NULLAM RESTAURANDÆ RELIGIÖIS, OCCASIONEM OMITTERE, QUAM OMNIBUS ROMANORUM PONTIFICUM MACHINIS, QUI NUNQUAM DESINUNT, UERITATEM TURBARE, OBUIAM IRE. HUC NOS CUM UERITATIS STUDIUM, TUM IAM PRIDEM A NOBIS SUSCEPTUM RELIGIONIS PATROCINIUM UOCAT. CERTUM CUM PAULUS EPISCOPUS ROMANUS, MAXIMIS PROPOSITIS PRÆMIIS, UNDIQUE HOMINES DOCTOS, AD UERITATEM OPPUGNANDAM CONDUCAT, NEMINEM NON IN COLLEGIUM CARDINALIUM COOPTANS, A QUO ALIQUAM IMPOSTURARUM DEFENSIONEM SPERARE POSSIT, IAM PRIDEM NOS NON POTUIMUS NON ANXIO ANIMO ESSE, NON SÆPE COGITARE, QUID TANTUS RERUM & INGENIORUM APPARATUS SIBI UELLET. QUOD RES EST, DIUINABAMUR.

mus. Nimirum iam diu ad pōtificum fraudes & stratagemata assuefacti, facile augurabamur, hominū in uerba & uoluntatem pontificis Romani uiratorum, concilium, quod illi falso generale appellant, etiam tum futurum, cum nondum ulla concilij mentio esset. Quid multis? Tandem, rebus recte ad fraudem constitutis, Cōcilium ad quod uel neminem, uel quā paucissimos ex Christianorū monarchis, accedere posse, Paulus pontifex certō nouerat, indicitur. Videlicet & tempus, quo celebrandū erat, et locus quo futurū statuerat, poterāt illi certō promittere, regem nullum ad futurum. Bulla quo non uadit? quem regū non accersit, audax regum minister, & ad fraudum causam suscipiendam, & ad promouendam indicti concilij simulationem? Nam quis est, qui non existimet Paulum & suos, simulatē potius, quā ex animo moliri generale concilium? Quis enim est, qui minus desideret publica hominum Christiano-
rum

CONCILIO.

tum comitia, quā n̄, quibus planē de
causa sua desperandum est, nisi ipsi iu-
dices, de suorum aduersariorum lite
pronuncient? Certē nos, qui non nisi
egre à regni & resp. nostræ procura-
tione auocamur, possumus ad hoc Cō-
cilium nec uenire ipsi, nec procurato-
rem quenquam nostra causa eò man-
dare, neq; culpæ uel leuem aliquam su-
spitionem metuere. Quis enim nos ac-
cuset, quòd illo uocante, non uenia-
mus, qui nullum ius uocandi nos ha-
bet? & ut demus, ius illi esse, ut largia-
mur, quod nemo nisi sacrarum litera-
rū imperitus, illi dat: quid attinet, ad
id concilium accessisse, in quo nisi ue-
ra oppugnes, falsa cōfirmes, nullus ti-
bi locus sit? Vident omnes, qua inte-
gritate, fide, religione, isti res contro-
uersas, explicaturi sint, qui hoc turbu-
lentissimo tempore, se de his discepta-
tuos polliceantur. Cum Mantuam,
ad hoc concilium celebrandum dele-
gerint, nonne palàm est, quā nihil fru-
ctus, ex hoc confessu resp. Christiana

DE GENERALI

sperare debeat? An est quisquā Chri-
stianorum principum, extra Italiam,
quisquam etiam Italus, qui cum dissen-
tiat ab episcopo Romano, ausit isthuc
accedere? Cum accedat nemo, qui op-
pressæ ueritati audeat uocem commo-
dare, hoc est uitam dedisse, mirum ne
est, si papa iudice, nemine repugnante,
ne reclamante quidem, papatus patro-
ni hoc impetrent, ut papæ autoritas,
iampridem labefactata, ac propè colla-
psa quoq;, nunc isto Concilio restitua-
tur? Hoc cūne est rebus afflictis, turba-
tis religionibus, concussæ ueritati o-
pem ferre? Tun' Paule pōtifex, uel tu-
orum quisquam, unquam aliquando
uel per somnium cogitet, (si ad istum
modū solis sine ullo aduersario de re-
bus cōtrouersis uobis pronunciare li-
ceat) Ecclesię ecclesiasticorū uel mor-
bos, qui irrepperunt in Ecclesiā, non
aliunde potius, q̃ ex huiusmodi Con-
cilijs, sanare? Est profecto admodū ue-
risimile uos, qui nihil aliud q̃ questum
quæritis, libēter ea antiquaturos, que
inui

Inuito Christo, inuitis sacris literis,
 hæc aliquot secula uestri lucri causa,
 per uestros maiores constituta sunt?
 Imò cū illi, quoties status sui quæstio,
 honos, potestas, primatus, in iudiciū
 adducebantur, perpetuò proculcatis
 Dei legibus, per scelus, dignitati suæ,
 uel ut uerius loquamur, intollerabili
 superbiam consultū uellent, an non cer-
 tum penè esse potest, uos nequaquam
 filios degeneres, patrum uestroꝝ ue-
 stigia sequuturos, nouosq; canones,
 qui maiorum decreta tutentur, statu-
 turos esse? Sed quid nostra refert, uel
 quid illi olim decreuerint, uel quid de-
 inceps uos statuatis, cum Anglia iam
 pridem uestris fraudibus æternum ba-
 le dixerit? Nihil Romano pontifici
 negociū cum Anglis, nihil commer-
 cii. Certè ut nobis negocium faces-
 sat, merces suas posthac nemini no-
 strum obtruserit. Ea uero quæ ille fi-
 git uel refigit, nihil ad nos pertinere
 uolumus, certè quidem non magis, q̃
 quæ quilibet alius episcopus statuit.

DE GENERALI

VERVM ne uideamur orthodoxis hominibus, animi libidine abuti, potius quàm iudicio duci, hic orbi testatũ uolumus, nos synceram fidem, & doctrinam christianã, & ea omnia, quæ hæc uel iuuent, uel ornent, amplexari, profiteri, perpetuoq; professuros, omnia fidei dogmata, ita nobis curæ esse, ut de regno nostro libētius periclitemur quàm ullũ fidei dogma apud nos periclitetur. Testamur à catholicę fidei unitate, neq; discessisse nos, neq; unquã discessuros: imò uitã deposituros potius esse nos, quàm ullus huius fidei articulus apud Anglos concidat. Testamur nos, qui in hac tota causa nihil aliud quàm **CHRISTI** gloriam, & orbis eum utilitatem tum tranquillitatẽ spectamus, impostores diutius ferre non posse; imò uel honestissimis ratiõibus nos adductos, repudiasse pontificum Romanorum autoritatem, sentētiar, decreta, concilia. Testamur denique nos, neq; antehac unquam ad publica Christianorum comitia uenire recusasse

fuisse, neq; nunc non omnem operam
 nostram, studiū, fidem polliceri, quo
 & religio turbata aliquando suo loco
 consistere possit, & ceteræ controuer
 siæ, quæ orbem iam diu uexant, tan
 dem finiantur. Tantum Christianos
 omnes admonitos etiam atq; etiam uo
 lumus, nos diutius pati non posse, ut si
 putentur errores tollere uelle, qui mo
 dis omnibus hoc agunt, ne quisquam
 citra capitis periculum, eos conuelle
 re possit. Concilium uolumus, expe
 timus, atq; adeo efflagitamus, sed qua
 le inter Christianos celebrari par est,
 hoc est, liberum, quo quisq; intrepide,
 quæ uera sunt, dicat. Pium uolumus,
 ubi omnes, omnem operam suam chri
 stianæ pietati restituendæ, non oppri
 mendæ ueritati nudent. Generale uo
 lumus, hoc est, eo tempore & loco ce
 lebrandū, quo, sine suo periculo, quis
 que qui gloriam Christi quærit, adese,
 libereq; sententiā suam dicere pos
 sit. Tum enim concilium generale ui
 deri potest, uel cum nemo Christiano

DE GENERALI

tum, qui dissentiat ab episcopo Romano, abesse cogitur, uel cum qui ad-
sunt, nullo proposito terrore, impedi-
antur, quo minus quæ uerè sentiunt,
audacter pronuncient. Nam quis est
preter pontificem Romanum, Cardi-
nales, & Episcopos aliquot papisticos
qui non ad eiusmodi Concilium luben-
tissimo animo ueniret? Rursum, quis
tam stultus esse potest, ut, cum uideat
pōtificis Romani causam pēnē solam
agi, pontificem Romanum in hoc Cō-
cilio regnare, dominari, præsidere, ue-
lit? Imò, si iste qui causam suam, nullo
modo apud alium quàm se iudicē de-
fendere potest, perpetuo iudex, litem
non tã dirimat, quàm impios errores
constituat, quid magis in rep. Christi-
ana ueritati perniciosum excogites,
quàm generalia Concilia? Atqui ut de
istorum audacia aliquid dicam, quo iu-
re, quoue titulo ad Concilium à ponti-
fice Romano uocentur reges? An cū
olim Concilia omnia, Imperatorū, Re-
gum, & principū autoritate, cōsensu,

& mandato, fieri consueuerunt, non
 par est, uel ut hodie fiant, uel ut cur nō
 fiant, causam adferatis? Verisimilius
 est, inquiunt, Pontifices religionis cu-
 ram suscepturos, quā Reges. Exper-
 tus est orbis, magna cum pietatis cla-
 de, quanta fide hoc negotium isti tra-
 dient. An non nunc uidemus omnes,
 quā probē Paulus pontifex, cōstitu-
 enda tyrannidis suae occasionem cap-
 tarit? non uidemus, quod tempus ho-
 mo religiosus ad generale Concilium
 delegerit? An non uerisimile est, hūc
 ex animo cogitare de restitutione reli-
 gionis, qui nunc Cōcilium indicit, cū
 Cæsar & rex Galliae, duo potētissimi
 principes, sic acerbis studiis int̄ se bel-
 lum gerant, ut neq; illis, neq; cuiq; chri-
 stianorū regi, ullus consilij locus reli-
 ctus uideat? Age uero, age, Romane
 pontifex, occasio, quā tot annos tu, &
 tui omnes tam ardentibus uotis opta-
 stis, cōrigit, prēsente preme, porrectā
 ad scelus & fraudes ansam arripe. Cō-
 uoca cardinales, creaturas planē tuas,
 ostende

ostende illudendi principibus & po-
pulo Christiano, occasionem mure in
tempore sese obtulisse. O homines, qui
agere dicimus, plane stultos. et quod li-
benter dicimus, prorsus improbos.
Diu apud principes populumque Chri-
stianum, hac suspitione laborastis, vos
quidvis uelle potius, qui probe simu-
latis ac dissimulatis omnia, quam ge-
nerale concilium. An tam stultos esse
uos, par est, ut nunc aperte omnibus
ostendatis, nihil moliri uos aliud, quam
ut priuatis his uestris conciliabulis, le-
gitimi, catholici, generalisque concilij,
spem omnem orbi præcidatis. Tantum
ne odium, cum ueritate geritis, ut non
nisi illa plane in æternum exilium eje-
cta cessetis. *Viuit Deus, nec illo uiuo,*
ad tantum dedecus, contumeliam, in-
iuriã, ueritas uocari potest. Fallimur,
ad hæc omnia uocari potest, uenire non
potest. Quis non uehementer doleat,
homines tanta audacia esse, ut aperte
hostilem animum in Christum gerant.
Rursus, quis non afficiatur summa læ-
ticia

CONCILIUM.

etia, parem, cum impietate, stultitia
coniunctam esse. Orbis o, Paule pon-
tifex, non nunc in tenui quadam suspi-
cione uersatur, ut olim, imò positas an-
te oculos, fraudes uestras cernit, im-
mortale illud uestrum in ueritatem, o-
dium detestatur. Vidēt omnes, quan-
tas tragedias ille uester concordie, u-
nitatisq; prætexus, in orbem Christi-
anum inuexerit. Intelligunt uestrum
faciendæ pacis studium, contra reip,
tranquillitatem, à seditione diu stetit-
se. Cernunt uos nunquam acrius reli-
gionem oppugnare, quàm tum, cum
eam maximè defendere uideri uultis.
Dolent summas ingeniorum uires, frau-
dum patrocinia tam diu sustinuisse.
Dolent rationem, uim omnem suam
ad scelus, superbiam, impietatemq; pro-
mouendam conuertisse. Dolent uirtu-
tes etiam aliquot, operam suam uitijs
locasse, sanctimoniam hypocrisi, pru-
dentiam calliditati, iusticiam tyranni-
di. Gaudent sacras literas nunc tandem
pro se, non contra se, pugnare. Gau-
dent

DE GENERALI

dent Deum non nunc Deo negotiū
facessere, Christum non nunc oppug-
nare Christum. Gaudent non tã olim
calliditatem ueritati uim fecisse, quã
nũc factum esse, ne posthac plus agat
contra religionem audacia, quã pro
ueritate cõstantia possit. Vident olim
omnium penẽ uestrorum Conciliorũ
finem fuisse, LVCRVM uident uestra
commoda, uel cum ueritatis interitu
uos ambijisse, uos maluisse euangelicis
præceptis fraudem facere, quã ue-
stram autoritatem, hoc est, audacẽ im-
pudentiam labefactatam cernere. Cer-
tẽ Paulus pontifex, uix hodie aliud a-
gere uideri potest, qui principibus tot
tantisq; rerum tumultibus occupatis,
ac penẽ obrutis etiam Concilium ge-
nerale, si dñs placet, indicit, quã ut
posthac titulum aliquem habeat, quẽ
sux improbitati prætexat, si tum is ad
Cõcilium uenire recuset, cum tempus
& locus commodior, de religionis ne-
gocijs consultandi, sese obtulerint.
Licere sibi putabis, par parĩ referre.
Putabis

CONCILIO.

Putabit phasum non uenire, quod reges hodie non ueniant. Superi uelint, ne perpetuò mutuis conuicijs nos inter nos rixemur, neue cum maximè dissentiamus, iactemus utriq; nos meliorē partem defendere. Velint, ut ueritas firma tandem, & constituta, nepharios impostorū conatus frangat. Velint, ut orbi Christiano reddita pax, & tranquillitas, disceptandi tēpus & spaciū de religione Christiana, aliquando dent. Nisi enim reges inter se conueniant, depositoq; bello, pacis artes amplectantur, non uidemus, quid aliud sit, Concilium indicere, etiam si Concilium maximè expetis, quā oleum & operam perdere. Imò uero, cum illi bello & armis occupati, nihil aliud quā bellum cogitent, pontifex non omnia in rem suam conuersurus uideatur, non confirmaturus errores, si istis absentibus Concilium suffiretur? Nimirum cum illis non uacet adesse, qui alioqui adfuturi erant, et nobis, de iure nostro, tantum pontifici

DE GENERALI

pōntifici cedere non lubet, non ille
 in rem suam, & in errorum defensionem,
 pulchrè omnia statueret? Quo
 modo quisquam nostratum, Mantua
 am tot periculis adeundam, tam pro-
 xula nobis distita, tot tuis o Paule pa-
 rentibus, cognatis, amicis, quos uel
 eadem patria, uel naturæ foedera, uel
 lucris spes, uel alia quæuis causa tibi pa-
 raret, undique circumseptam, non re-
 tulerat adire, qui profusus amens nō sit?
 An non perire dignus est, qui uigils
 uidensq; in flammis se conijcit? cum
 is de uita pericliteretur, qui Cremonam
 Mantuæ uicinam urbem, hac tempe-
 state adierit, hostis tuus, hoc est, ut uul-
 gus hæreticorum hominum interpre-
 tatur, hæreticus: an nostratum quis-
 quam tutò uel intra Mantuæ muros
 uersabitur? Quid quòd Mantua, si in-
 stus celebrandi concilij numerus, eò
 accedat, uix tot hospitibus excipien-
 dis satis ampla est? Quid quòd iter o-
 mne, quo hinc Mantuam usque, no-
 stris eundum sit, plenum periculis est?

An

CONCILIO.

An nescitis hanc Legum omnium vocem et sententiam esse, cogi neminem per loca nusquam tuta, ad Concilium venire? Quid quòd hactenus nullam eundi & redeundi liberam facultatem, nullam securitatem ab ijs, quorū subditiōe ea loca sunt, nobis impetraueritis? Quid quòd, si hanc etiam impetrassetis, temerariorum notam subeamus nos, qui cum iusto aliquo timore deterreri, & potuimus, & debuimus, tam periculoso itineri nosmet cōmiserimus? Nam ne ille profecto, qui rebus sic se habentibus, ut nunc se habent, ex Anglia ad Mantuam proficiscitur, securus esse potest, si mentis illi nihil sit, certè tutus esse nō potest. Nam cui ignotum est, quoties Romani pontifices, in huiusmodi negocijs fidem fefellerint? Quoties per pontificum fraudes, perfidiam, & scelus interierunt hi, qui data fide neque in itinere neque interea Conciliū, neque dum redirent, quicquam periculi illis

B

creatum iri ad Concilium uenerint? Nouum non est, Papas perfidos esse, promissis non stare, contra iusiurandum, bonorum uirorū sanguine cruentas manus foedare? Sed nimium diu in istis moramur, quæ nobis, cum cæteris nationibus cōmunia sunt, ista diutius non persequemur, ad ea orationem conuersuri, quæ priuatim & seorsim cum Anglorum Regem, tū omnes Anglos commouere debent.

EST ne quisquam hominum, qui nesciat, Paulum pōtificem, animo planè hostili in Regem esse? illum modis omnibus, omnes insidias struere saluticum Regis, qui tyrannum eiecerit, tum episcoporum ac nobilitatis planè interitum moliri, quòd summis istorum studijs eiectus sit? Quis non uidet hominem adeo iam flagrare odio, ut diutius uel iræ impetum cohibere, uel insidias tegere non possit? Aper-
tus est hostis, non dissimulat, neminem non prouocans in Regis caput,
in

CONCILIO.

in regni cladem neminē non armans,
Iam totum triēnium nihil aliud quā
populum Brytannicum, nunc pecu-
nijs, nunc ultrò delatis honoribus, ad
seditionem concitat. Nihil dicemus,
quanto studio, quanto cum scelere,
principes Christianos contra nos ex-
citare conatus sit. Haud dubiè, homo
Christi Vicarius, uita ostendit, quo
modo, quæ Christus dixerit, intelli-
gat. Vicarium se putat, cum sibi lice-
at illud Christi dicere: Non ueni pacē
mittere in terram, sed gladium: gladi-
um inquam, non illum, quo Christus
suos armatos uoluit, sed quo imma-
nes homicidæ, in proximorum san-
guinem, cædem, strages abutuntur.
Non ualde miramur, si sepe in alios se-
uiant, cum nobis, quorum beneficia,
nec pauca, nec mediocria senserint, p-
gratia contumeliam, pro benemeritis
iniurias rependere student. Non li-
bet hic commemorare, quot nostra of-
ficia in pōtīfices Romanos collocata,

DE GENERALI

perierint. Valeant ingratiſſimi homi-
 nes, indigni planè uel hominum no-
 mine. Certè eiufmodi, ut nescias, de-
 us ne, an homines, eos peius odiſſe de-
 beant. Nos niſi didiciſſemus, uel ini-
 micis benè uelle, quid iſtis tam malè
 imprecemur, quin minus quàm pro
 eorum in nos maleficijs, imprecati ui-
 deamur? tantum hoc imprecamur:
 Deus mentem meliorem illis ut det.
 Nos, gratia ſit ſuperis, ſeditioſos eo-
 rum conatus, irritos reddidimus, ita
 tamen, ut perpetuò nobis ab inimicis
 cauendum arbitremur. Certè quam-
 diu iſti nobiſcum ſimultates gerunt,
 non commitemus, ut grex, à nobis
 deſertus, à lupis ſanguinarijs dilanie-
 tur. Imò inſidiæ omnes nūc cum nul-
 li, niſi inſidiatoribus obſunt, conſu-
 mantur. Sæpe indicant, quàm nobis
 malè uolunt, quàm cupiant nos læde-
 re: cognitus hoſtis, non niſi ſtultum
 & incautum lædit. Manet, manet al-
 ta mente repoſtum ſpreti Iudicium.
 Clemens

CONCILIO.

Clementis septimi, Pauli tertij. Metuunt, ne si nos damno nullo afficiamur, cæteris principibus Christianis exemplo simus, ut Romani pontificis iniustum alioqui imperiũ diutius non ferant. Dolent suæ tyrannidi, auaritiæ, superbię, iter omne apud Anglos præclusum esse. Aegrè patiuntur, à maioribus nostris cõcessa priuilegia, hoc est, liberam prædandi illudendiq; ciuib; nostris, arque adeo nobis ipsis, ereptam licentiam. Iniquum putant æqua à se postulari, qui legibus nullis se subditos esse uolunt. Iniurijs affici se credunt, quòd illi alios ne afficiant, prohibeantur. Vident interdittas indulgentiarum merces, ingentem auri uim hinc sibi perijisse. Diplomata nulli iam obtrudi posse. Nimirũ Anglia infantiam posuit. Nemo est qui nesciat, stultè facere eos, qui aurũ plumbo, etiam si Petri & Pauli facies ad imposturas prostet, commutant. Imò dolent sanctorum uultus horum

DE GENERALI

audacia ad quæstum cogi. Certè nisi
superi nobis irati, mentem adimant,
Papæ nomen etiam apud Anglos bre-
ui interciderit, ne dum autoritas nul-
la illi fuerit. Profectò ius ille suum in
nos, ciues nostros, posthac nunquam
exercebit. Ab illo consilium petere
tum uolumus, cum lubet decipi, falli,
errare. An, si ex fraudulenter iactis
fundamentis, fraudulentam fore to-
tam fabricam conijcere phas sit, ab i-
stis expectes aliud, quàm pietatis Chri-
stianæ cruces, carceres, flammæ? Ve-
ritatis uulnera? cicatrices? interitū?
Aliud si quid erit, in hoc Mantuanen-
si confessu statutum, nobiscum cogi-
tate, pontificum non mediocrem lau-
dem esse, honestatis specie, ad honesta-
tis perniciem, subinde abuti. Volunt
cum libet, quædam in gratiam conces-
sisse uideri: nusquam magis metuēdi,
quàm cum maxime nobis obsequun-
dant. Falli uolunt, hoc est, patientur
quædam sua dogmata explodi, abusus
aliquot

CONCILIO.

aliquot reprehendi. Verum cum ista largiuntur, plura & lōgè grauiora poscunt. Vix fieri potest, ut tibi ab istis, satis caueas. Profecto accedant ad has technarum nūdinas, ad has fraudum officinas, qui uolunt: nos ius nostrum incolume uolumus. Nos neq; ueniamus ipsi, neq; quēquam nostrum procuratorem illic esse patiemur.

HACTENVS hanc rem ita disputauimus, perinde ac si Mantuæ Concilium futurum esset. Nunc paucis de ea bulla dicemus, quæ nuper Concilium ad calendas Nouembres, nullo ubi celebretur designato loco, prorogarit. An non uerissimile est, si nusquam celebretur, si Papa locum nullum, quo uictoriam sperantes mystæ sui confluant, reperiatur, si denique Concilium nullum, nullibi sit, nulla decreta in eo contra religionem Christianam cōstitutum iri? Factum, ita Deus benè amet Paulum, & suos, factum benè. In aliud tempus, Concilium Mantua

DE GENERALI

nense protrahitur. Quam ob rem tandem? cur, cum n̄ iam in urbe Mantua sunt, qui tuis bullis parendum cēsent, cur pollicitis Paule non stas? Cur nō cogis Concilium? Bulla nobis obstrepit: Audimus, Dux Federicus nobis super hoc respondens, non parvā huic negotio intulit difficultatem, asserens militare præsidium, & pro eo nutriendo stipendium necessarium esse. Id quod, inquit, nihil aliud erat, quā civitatem prædictam manifestē negare.

Quæ contumelia magnanimos heroes unquam tetigerit, si ista tam insignis, eorum omnium animos non commoveat, non acerbet, non exulceret? An non apertē irrides, & planē contemnīs Cæsarem, reliquosq; orbis monarchas, qui ad eam urbem, maximo cū rerū suarum dispendio accessuros, accer sis, quam nec ipse tu Concilij celebrandi causa intrare possis? Si ulli unquam Reges habitī sunt ludibrio,
næ

CONCILIO.

na tu Paule Reges bis ludibrio habes, uel quòd uocas, quo uenire non possis ipse, uel quòd Concilium differ, nec ullum locum designas? An si tibi paruissent, itèrque cum tu primum ad Mantuam, neminem non uocares, ingressi fuissent, non probè derisi domum rediissent? Habes nimirum cur posthac Principes accuses, si minus uenerint uocati, quos cum uocas, sic contumeliose derides. Finge omnes, imperium tuum agnoscere, omnes tibi parere debere, an non uerendum, ne ab obedientiae officio discedant, si tu tuo imperio in eos sic abutare? Nunc uero cum illi tibi parere nullo modo debeant, tu omni humanae creaturae, ne dum Regi, tanquam praeexcellenti, obedire iubearis. Potes posthac sperare Monarchas morigeros, quos tam apertè ludis ac deludis? Quis unquam tam temerarius, audax, impudens, ut Reges ad Concilium uocet, neque certum ali-

DE GENERALI

quem locum, ubi consultant, illis significauit? Paulus uocat Reges ad Concilium. quò? nusquam. Quid est regum maiestati illudere, si hoc illudere non est? At tandem homo memor quanta iniuria uel contumelia potius, omnes affecerit, dolere se simulat. Magnum profecto illi negocium, dolorem simulare, qui nihil non probè norit simulare. Falsum se fuisse dicit, sperasse se dicit, Ducem Mantuæ libenter passurum, ut Mantuæ Concilium fieret, Dux passurum se negat, nisi dato præsidio. Paulus hinc ueretur, ne aliqui indictioni suæ confisi, iter ceperint, metuit ne rectà Mantuam progressi sint, unde iam exclusi, magno cum suo incommodo domum repetere cogantur. Verum ut omnes intelligant, quam nihil Papæ metuere possint, ait se æquiore animo hanc orbi illatam iniuriam ferre, quòd aliena non sua culpa hic peccatum sit. Itane uero? Non satis est tibi absentes contume-

CONCILIO.

contumelia affecisse, nisi tua culpa Federicum Mantuæ Ducem oneres? Quid peccat ille, quod tantum hominum numerum, intra ciuitatis suę muros, nisi accepto militum præsidio, se recepturum negarit? Tu qui uenerabiles fratres tuos, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, & dilectos filios tuos abbates, et ceteros ecclesiarum et monasteriorum prælatos fulmine feris, nisi illic sint, ubi esse non possunt? An eiaculata fulmina p tuo arbitrio reuocantur, quoties libet? At pulchrè te purgas, omniq; crimini facile te eximis, qui dicis, te iudicasse rem incongruam, & mali exempli, armatum Concilium celebrare. Nonne bellum hoc, & planè paparium? Si non das præsidium, Dux non permittit tibi & tuis Mantuā suā: sin das, præter iuratos tuos eò accedet nemo. His artibus facile declaras, quod omnes iādiu suspicati sunt, te omnino generale conciliū nolle. Vis omnes adesse ad calendas Nouembres,

DE GENERALI

membres, nec ubitum tu futurus sis, etiam dum nosti. Quanquam quid atinet, quo nos uoces, cum paria sunt, nusquam esse, & ibi esse, ubi Concilium fieri non possit. Nullus locus perinde tibi seruit, qui prorsus decreuisti nullum Concilium haberi, ac quisque locus. Imo præstiterit tibi, qui tecum statueris non adesse, nullum, quàm certum aliquem locum præscribere. Facile fidem liberas, si nihil pollicere. Non nisi semel Principibus illulisse, in Papa, magna quoque laus est. Certè si quem tandem locum designet, non dubium est, quin uel ad ciuitatem aliquam suam (suz putantur uerius quàm sunt, quas & maiores sui per uim & dolos sibi compararunt, & iste contra ius & æquum malæ fidei possessor, deturbatis ijs, ad quos iure hæreditario uenire debent, occupat) uel ad cuiuspiam alterius Principis imperio subiectam, nos uocet. Ad illam nemo unquam, cui aliquid mentis

CONCILIO.

tis est, si ab isto dissentit, sese contu-
lerit. Et si eò nos inuitet, ubi nec is
esse potest, nisi exercitum alat, an non
plus quàm stulti sunt, qui semel illu-
si, bis se decipi patiantur? An non
uerisimile est, nos deceptum iri, si il-
li credimus, qui promittit, quod præ-
stare non potest, si uelit: nec uult, si
posset? Sed in re, quæ nihil ad nos per-
tinere uideri potest, nimium diu mo-
ramur. Nam, locum reperiat, quem
uelit, tutum: quo omnes tutò, sine ul-
lo uel periculi metu accedant, nos, i-
sto uocante, ad nullum unquam Con-
cilium ueniemus. Imò & Paulo & su-
is, hoc quod sæpe diximus, apertè di-
ctum uolumus, nullum ius illis in An-
glos esse, nos nullum illis cedere, &
id quicquid est, quod à nobis olim per-
uim & scelus, extortum est, iure & o-
ptimo iure repetere. Olim dedimus
uobis primatum, si à nostro consen-
su uestra in nos autoritas initium ha-
beat, per nostrum quoq; consensum,
finem

DE GENERALI

finem habeat. Cur enim qui dedimus
sustulisse non possumus? Olim scrip-
simus, nos Pontificibus minores esse,
minores quàm diu nobis uisi sumus,
illis libenter paruimus. Longè alia
nunc scribimus. Et proinde, si post-
hac eorum decretis non obtempera-
mus, non est quod ualde mirentur.
Leges cum ciuiles, tum Dei pro no-
bis pugnant. Non enim amittit liber-
tatem ingenuus, imò ne libertatis qui-
dem causam lædit, qui se seruum scri-
bit. Si consuetudine nos oppugnant,
Cypriano respondeant uolumus, qui
cum ueritas abest, putat consuetudi-
nem nihil aliud, quàm erroris uetu-
statem esse. Quid quòd Christus per-
petuò dixit: Ego sum uia, ueritas,
& uita. Nunquam dixit: Ego sum
consuetudo. Et proinde cum hac par-
te pro uobis consuetudo, ex illa pro
nobis Sacræ literæ pugnent, aude-
tis in harenam descendere? Chri-
stus quoties uos admonet (sitamen
cius

CONCILIO.

eius discipuli estis, qui præceptore uestro multo doctiores, illius leges uiolatis, uestras traditiones extollitis) ut nullo quæsito primatu, uosmet cæteris non anteponatis. sed non commorabimur in re aperta. Cautum optamus, ut Cæsarís, & Christianorum Principum autoritate Concilium generale, idque liberum, sit, uti ueritati, & religioni consulatur, quæ hæcenus non alia re magis oppressæ sunt, quam istis Romanorum Pontificum Concilijs, uel ut uerius dicamus, conciliabulis. Iam pridem in immensum crescunt errores, abusus, impietates. Erudimini tandem, qui iudicatis terram, & tot malis, tantis ægrotantis Ecclesiæ morbis, aliquid saltem remedij excogitate. De generali Concilio, qui prudentiores sunt, uident planè desperandum esse. Nos optimum arbitramur, ut interea, dum magis Concilium optamus, quàm speramus,
sui

DE GENERALI

sui quisque regni errores sua auctoritate tollendos curet. Consilij nostri omnes participes esse uoluimus, si recta monuisse uidebimur, non credimus hortatore opus esse, qui ad hæc eos inuitet. Bona spes nos habet, quæque Regem, Regum maiestati iam penè restitutæ adfuturum. Non audent posthac lupi catulos, Non si nos audient, callidis Paparum commentis, audaciæ, impietati subscribent.

Cœptis fauete Principes, uester honos, dignitas, maiestas restituta est. Memineritis hoc unum, ad uestrum officium uel maximè pertinere, ut ueritati, religionique Christianæ operam uestram nauetis. Caute, ne plus hostium doli, quàm uestra uirtus possit. Nobiscum unà bellum gerite, cum Pontificum uitij æternum. Ita eorum Decretis, aures uestras accommodate, ut si quid uel in hoc Mantuanensi, uel quouis alio Concilio decernant, quod religionem

CONCILIO.

gionem adiuuet, ueritatem illustret, id libenter amplexemini. Non quidem quòd à Pontifice, suisque Cardinalibus decretum est, sed quòd hic honos Religioni, Veritatiq̃ perpetuò deferendus est. Vera enim & honesta, etiam ab Ethnico libenter discimus.

Atqui quemadmodum libenter ea admiserimus, si qua sunt, quæ Christianæ pietatis negocium promouere uideantur, ita si quicquam statuunt in Veritatis præiudicium, uel quod ad eorum primatum, potestatemue Papariam confirmadam faciat, uel quod Regum ius, authoritatem, maiestatem minuire, lædere, uiolare, uideatur, hac nostra testatione orbi denunciamus, Nos eorum nihil, neque probare, neque unquam probaturos.

HABETIS Christiani orbis incolæ, quæ de Concilio generali nos

C

DE GENERALI

in præsentiarum scribenda putauimus. Arbitramur uobis planum esse, Episcopum Romanum, sibi que addictos Cardinales, Episcoposque, non hoc animo Concilium uelle, ut Veritas regnet, sed ut hæc, unâ cum Christo, conculcetur.

Intelligitis, non hoc tempus Concilij celebrandum idoneum esse, non Mantuam locum esse idoneum, multò minus, nullum locum idoneum esse. Videtis ubi ubi sit, nos neque ipsos uenire debere, neque quenquam nostra causa eò mandare. Videtis uix tenuem spem Concilij generalis esse.

Admonitos uos uidetis, quo pacto, quisque Principum, domi suæ res religionis, alioqui turbatas, tranquillet. Si quis uestrum meliora adferat, pollicemur nos ea libenter facturos, quæ maximè à religione stent. neque nos nostro consilio usus, si quis nobis rectius consulat.

Quem

CONCILIO.

Quem animorum nostrorum affectum, Deus Opt. Max. qui dedit, pro sua bonitate, non tam in nobis augere, quam in omnes, uel eum ipsum, uel meliorem effundere dignetur.

Cui honor omnis, omnis gloria, in omnia secula seculorum. Amen.

LONDINI IN AEDIBVS
THOMAE BERTHELET
REGII IMPRESS.
AN. M. D. XXXVII.
CVM PRIVILEGIO.